

Stručný přehled základních znalostí pro snadnou orientaci ve francouzském vytrvalostním chovu

Francouzský chov shagya arabů má bohatou tradici a vzešlo z něho mnoho celosvětově uznávaných koňských šampionů. Zvědavý český chovatel mající zájem o nahlédnutí pod pokličku mistrů však velmi rychle narazí na nejrozličnější francouzské zkratky a indexy označující plemennou příslušnost a dosaženou sportovní výkonnost. Jakkoli jsou tyto zkratky pro frankofonní koňáky snadno pochopitelné a dostatečně vypovídající, cizinec se v nich bude bez základního poučení orientovat jen s obtížemi. Pro každého, koho by to mohlo zajímat, jsem připravila velmi stručné vysvětlení nejčastěji používaných zkratek zejména z oblasti chovu a výkonnosti koní. Jakkoli bude tento článek věnován hlavně shagya arabům, informace zde poskytnuté mají univerzální charakter a jsou použitelné pro všechna plemena.

Nejzákladnější všeobecné zkratky

- PŮVODY KONÍ:
 - **ONC** (origines non constatés) nebo **OI** (origines inconnus): zjednodušeně řečeno „původ neznámý“ a nedohledatelný
 - **OC** (origines constatés): označuje koně, kde je původ známý po otci i matce a tito jsou zapsaní v průkazu zvířete, ale na jeho základě kůň není přiřazen k žádné plemenné knize
 - **CS** (cheval de selle): označuje koně narozeného ze spojení rodičů dvou různých plemen, oba rodiče jsou původoví a jsou zapsaní v příslušné plemenné knize, ale pro potomka vzniklého takovým křížením není vytvořena žádná zvláštní plemenná kniha – toto ze zjevných důvodů neplatí pro plemeno anglorabského koně
 - **PP** (pleins papiers): původový kůň narozený z chovné klisny a po plemenném hřebci v rámci jedné plemenné knihy

Pro lepší představu níže uvádím tabulku označení koně, který ve Francii vznikne po připuštění klisny licentovaným plemeníkem shagya araba

Označení potomka po klisně připuštěné licentovaným shagya arabským hřebcem							
plemeno matky	chovná klisna shagya araba	klisna araba nezapsaná do PK	plnokrevná arabská klisna zapsaná do PK shagya araba	plnokrevná arabská klisna nezapsaná do PK shagya araba	arabský polokrevník	jiná teplokrevná klisna a klisna OC	pony a tažné klisny, ONC (OI)
plemeno potomka	shagya arab	OC	shagya arab	arabský polokrevník	arabský polokrevník	OC (CS)	OC

- INSEMINACE, většina francouzských hřebců mívá k dispozici i inseminační dávky, k ceně uvedené u jednotlivé dávky se musí následně připočítat i cena za její dopravu, která v ceně dávky není
 - IAF: inseminační dávka s čerstvým spermatem
 - IAC: inseminační dávka s mraženým spermatem

Indexy hodnotícího systému ve vytrvalostním chovu

Aby mohli potomci používat pro potencionální kupce atraktivního označení „**origines endurance**“ (vytrvalostní původ), musí být jeden z jejich rodičů systematicky testován ve vytrvalostním sportu. Pro rychlé a jednoznačné zjištění, jakou hodnotu má kůň na základě vlastní vytrvalostní sportovní výkonnosti nebo na základě vytrvalostní sportovní výkonnosti potomstva, používají se celkem tři základní indexy a u všech platí, že čím vyšší hodnota (počet hvězd nebo číselný údaj), tím lepší hodnocení. Tyto tři indexy jsou univerzální a použitelné pro jakékoli plemeno a pohlaví a to včetně valachů, i když u těch se můžeme v rámci indexace setkat s určitým neúmyslným nadhodnocením (vysvětlím dále).

- IRE, index vlastní sportovní výkonnosti ve vytrvalosti, označení hvězdami
- DRE, index výkonnosti potomstva ve vytrvalosti, označení hvězdami
- Číselné označení indexu výkonnosti IRE

valach shagya arab Novisaad d'Aqui, IRE***

IRE (Indice de performance en Raid d'Endurance), INDEX VLASTNÍ SPORTOVNÍ VÝKONNOSTI VE VYTRVALOSTI

Tento index udává, kolikrát v kariéře kůň vyhrál nebo se umístil v národním nebo mezinárodním vytrvalostním závodě obtížnosti ** nebo ***.

- **4 hvězdy nebo IRE****:**
 - kůň vyhrál 2 národní nebo mezinárodní závody (CEN nebo CEI** nebo ***)
 - NEBO vyhrál jeden národní či mezinárodní závod a zároveň získal medaili pro jednotlivce na FEI mistrovství Evropy či světa
 - NEBO dosáhl číselného indexu IRE vyššího než 140, pokud jeho sportovní kariéra začala v roce 2002
- **3 hvězdy nebo IRE***:**
 - Kůň vyhrál jeden národní nebo mezinárodní závod (CEN nebo CEI** nebo ***) a umístil se mezi deseti nejlepšími v CEN nebo CEI* nebo **
 - NEBO se třikrát umístil mezi deseti nejlepšími v CEN nebo CEI** nebo ***
 - NEBO dosáhl číselného indexu IRE vyššího než 130, pokud jeho sportovní kariéra začala v roce 2002
- **2 hvězdy nebo IRE**:** kůň se jednou umístil na CEN nebo CEI** nebo ***
- **1 hvězda nebo IRE*:** kůň se umístil dvakrát v závodě na 90km nebo se umístil ve finále šestiletých koní

DRE (Descendants performants en Raid d'Endurance), INDEX SPORTOVNÍ VÝKONNOSTI POTOMKŮ VE VYTRVALOSTI

Používá se pro hodnocení plemenných koní na základě sportovních výkonů jejich potomstva. **Není genderově univerzální**, pro hřebce a klisny se stanoví odlišným způsobem.

• PLEMENÍCI

- **4 hvězdy nebo DRE******: 2 potomci, kteří vyhráli CEN nebo CEI ** nebo ***
- **3 hvězdy nebo DRE*****: 3 potomci, kteří se umístili mezi pěti prvními v CEN nebo CEI ** nebo ***
- **2 hvězdy nebo DRE****: 3 potomci, kteří se umístili v CEN nebo CEI ** nebo ***
- **1 hvězda nebo DRE***: 2 potomci, kteří se umístili v CEN nebo CEI ** nebo *** NEBO 3 potomci, kteří se umístili na 90km závodě

• PLEMENNÉ KLISNY

- **4 hvězdy nebo DRE******: 1 potomek, který vyhrál a jeden potomek, který se umístil mezi deseti nejlepšími v CEN nebo CEI ** nebo ***
- **3 hvězdy nebo DRE*****: 2 potomci, kteří se umístili v CEN nebo CEI ** nebo ***
- **2 hvězdy nebo DRE****: jeden potomek, který se umístil v CEN* NEBO 3 potomci, kteří se umístili v závodě na minimálně 90km
- **1 hvězda nebo DRE***: 2 potomci, kteří se umístili v závodě na minimálně 90km

ČÍSELNÉ OZNAČENÍ INDEXU VÝKONNOSTI IRE

Tento údaj se každoročně vypočítává na základě dosažených výsledků a konečnou hodnotu nabývá až ve chvíli, kdy kůň ukončí kariéru ve vytrvalostním sportu. Přesný způsob výpočtu se mi nepodařilo najít, ale platí že čím vyšší udávaná hodnota, tím kvalitnější zvíře. Níže uvádím jen základní statistiky výskytu číselných ohodnocení IRE:

50% koní má index nad 100

30% koní má index nad 110

17% koní má index nad 120

7,5% koní má index nad 130

2,9% koní má index nad 140

KRITÉRIA OVLIVŇUJÍCÍ VÝPOČET IRE

1. **RYCHLOST**: v tomto případě se nehodnotí absolutní hodnota rychlosti, ale její porovnání s rychlostí ostatních umístěných díky čemuž se do hodnoty započítá i kvalita konkurence
2. **UMÍSTĚNÍ** (nebo stav výsledku): v tomto případě nejde o klasické pořadí umístění, ale pouze o to, jestli kůň závod dokončil nebo ne (eliminace, odstoupení). V tomto bodě se používají dvě korekce: jedna pro náročnost závodu a druhá pro zohlednění úrovně konkurence
3. **VZDÁLENOST**: zde se hodnotí reálná vzdálenost překonaná v závodě. Pouze pro mezinárodní mistrovství se udává paušální vzdálenost od 160 do 200km a díky tomu se lépe projeví náročnost závodu

Na výpočet IRE má vliv i **věk koně**, kdy se automaticky předpokládá, že mladí koně běhají pomaleji a výpočet jejich číselné hodnoty IRE se tomu přizpůsobuje.

Jak jsem již na začátku uváděla, IRE hodnotu lze vypočítat pro všechny **pohlaví, i pro valachy**. V této souvislosti je potřeba uvést, že je statisticky dokázáno, že hřebci nepodávají tak dobrý výkon jako valaši, bystrý čtenář určitě pochopí proč. Výpočet IRE s touto zvláštností počítá a pro hřebce provádí korelaci v jejich prospěch, aby se vyrovnalo

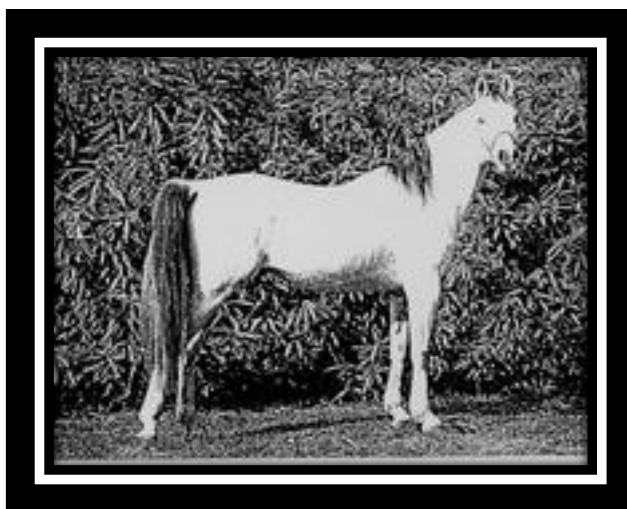
jejich postavení mezi klisnami a valachy. Bohužel ne každý nahlásí kastraci hřebce na oficiální místa a tak dochází k situaci, kdy je i valach ve výpočtu zvýhodněn jako hřebec, byť na něco takového nemá nárok... U valachů je tedy lepší se informovat, jestli je do jejich číselné hodnoty IRE započítaná i kastrace.

Mezi neslavnější francouzské shagya šampiony a rodiče šampionů můžeme jmenovat například: Outlaw Persik (IRE***, DRE****), Novisaad d'Aqui (IRE***), Héra de la Crouz (IRE****, DRE**) a nám známější Kasr el Nil (DRE***). O těchto a dalších slavných koních se zmíním v dalších článcích, které pro uveřejnění na internetových stránkách svazu chystám.

Závěrem uvedu, že nyní už máte všechny základní vědomosti, abyste i u vašich shagyů s výkonností ve vytrvalostním sportu mohli určit počet hvězd IRE a DRE, do kterých v tuto chvíli patří a navíc jste schopní je také korektně označit co do jejich původu (PP, CS, OC, ..) – tyto informace budou pro potenciální zahraniční frankofonní kupce velmi přínosnou vědomostí.

Na shledanou při dalším článku.

Ing. Pavlína Glodeková

Nejslavnější vytrvalostní shagya plemeník Outlaw Persik, IRE*, DRE******